

לשמוע קול תורה – פסוק השבוע

פרשת שמות

מן המים משיתיהו

"וַיַּגְדֵּל הַיָּלֵד וַתִּבְאֶהוּ לְבַת פְּרַעֲהַ וַיְהִי לָהּ לְבֵן וַתִּקְרָא שְׁמוֹ מֹשֶׁה וַתֹּאמֶר כִּי מִן הַמַּיִם מְשִׁיתֶהוּ" (שמות ב, י).

יש להניח שאימו של משה נתנה לו גם היא שם כשנולד, אך השם שגילתה לנו התורה הוא דווקא השם שהעניקה לו בת פרעה לאחר שמשתה אותו מן המים והצילה את חייו. "משה" הוא השם שנשאר לדורות עולם. את המשמעות העמוקה של עובדה זו ננסה להסביר בכמה דרכים:

א. משה זכה לחיים בזכות הצלתו מן המים שהסתירו אותו ושמרו עליו – אך בד בבד גם סיכנו אותו. ההצלה נעשתה מהותו של משה – והוא האיש שייבחר להציל את ישראל מיד המצרים, שאומנם נתנו להם מחסה אך בה בעת סיכנו את חייהם.

ב. חז"ל לימדונו כי "אין מים אלא תורה" (בבא קמא פב, א). המים הם המאפשרים את החיים עלי אדמות, כשם שהתורה מחיה את עולמם הרוחני הבריות. משה יצא מן המים המשולים לתורה כדי להחיות את עם ישראל ואת העולם כולו בתורת החיים.

ג. המים המעניקים חיים משקפים את החסד האינסופי. מידת החסד הכרחית לקיום העולם – "כִּי אֶמְרָתִי עוֹלָם חֶסֶד יִבְנֶה" (תהלים פט, ג) – אך חסד חסר גבולות עלול לסכן את העולם, כשם שהמים העולים על גדותיהם עלולים להציף את היקום ולהטביעו. הנהגה של חסד המתיימרת להכיל הכול מאפשרת לרשעים לשלוט בעולם ולפגוע בו אנושות, ועל כן נמשה משה מן המים. חז"ל אמרו כי בשעה שמת משה קרא עליו ה' "מִי יִקּוּם לִי עִם מְרַעִים מִי יִתְיַצֵּב לִי עִם פְּעָלֵי אֲנִי" (תהלים צד, טז)! למשה רבנו היה תפקיד מהותי בעולם – לצרף את מידת הדין למידת החסד, וכך להציל את הבריאה כולה.

שאול דוד בוצ'קו